
4η ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΔΙΑΣΚΕΨΗ ΤΟΥ ΟΗΕ ΓΙΑ ΤΙΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ

ΠΕΚΙΝΟ, 4-15 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 1995

Γυναίκες: Από θύματα καταπίεσης και φτώχειας, πρωταγωνιστές της ενημερίας του κόσμου

της Αλίκης Γιωτοπούλου-Μαραγκοπούλου

1. Η Διάσκεψη του Πεκίνου ήταν η μεγαλύτερη διάσκεψη που γνώρισε η ανθρωπότητα, παρά τις φοβερές αντιξοότητες που η προσκαλούσα χώρα δημιούργησε.

Στην κυρίως Διάσκεψη έλαβαν μέρος 17.000 άνθρωποι. Ανάμεσα σ' αυτούς, 5.000 μέλη κρατικών αντιπροσωπειών, 4.000 αντιπρόσωποι μη κυβερνητικών οργανώσεων (ΜΚΟ) και περίπου 3500 αντιπρόσωποι ΜΜΕ.

Στο Forum ΜΚΟ έλαβαν μέρος περίπου 30.000 πρόσωπα.

Η μέγιστη πλειοψηφία και των δύο συγκεντρώσεων ήταν γυναίκες.

2. Η μαχητικότητα των γυναικών και η συνειδητοποίηση των κινδύνων από ένα Σχέδιο Δράσης κακό και από τα ολισθήματα-παγίδες των τελευταίων παγκόσμιων διασκέψεων -ιδίως της Διάσκεψης του Καΐρου για τον Πληθυσμό, του 1994- οδήγησαν τις γυναίκες στο Πεκίνο σε φωτισμένο και αποτελεσματικό αγώνα. Εξάλλου, η συμμετοχή εκπροσώπων γυναικείων οργανώσεων στις επίσημες αντιπροσωπείες -κατά σύσταση των Η.Ε.- κατέστησε τις αντιπροσωπείες αυτές πιο ενήμερες και πιο δυναμικές.

Συνοπτικά:

α) Αποφεύχθηκε η διατύπωση της παραγρ. 1.11, που είχε "κατελώσει" όλο το Πρόγραμμα Δράσης του Καΐρου και είχε δώσει αφενός το δικαίωμα παράβασής του στα κράτη που το υπέγραψαν, αφετέρου προτεραιότητα στις παραδοσιακές προκαταλήψεις (και στο φονταμενταλισμό) πάνω στα Δικαιώματα του Ανθρώπου.

β) Η καλύτερη και συστηματικότερη οργάνωση των προοδευτικών δυνάμεων αντιμετώπισε επιτυχώς, σε πολλά κρίσιμα σημεία, τις οπισθοδρομικές δυνάμεις, με βάση την αρχή ότι συναίνεση (consensus) δε σημαίνει ομοφωνία (unanimity).

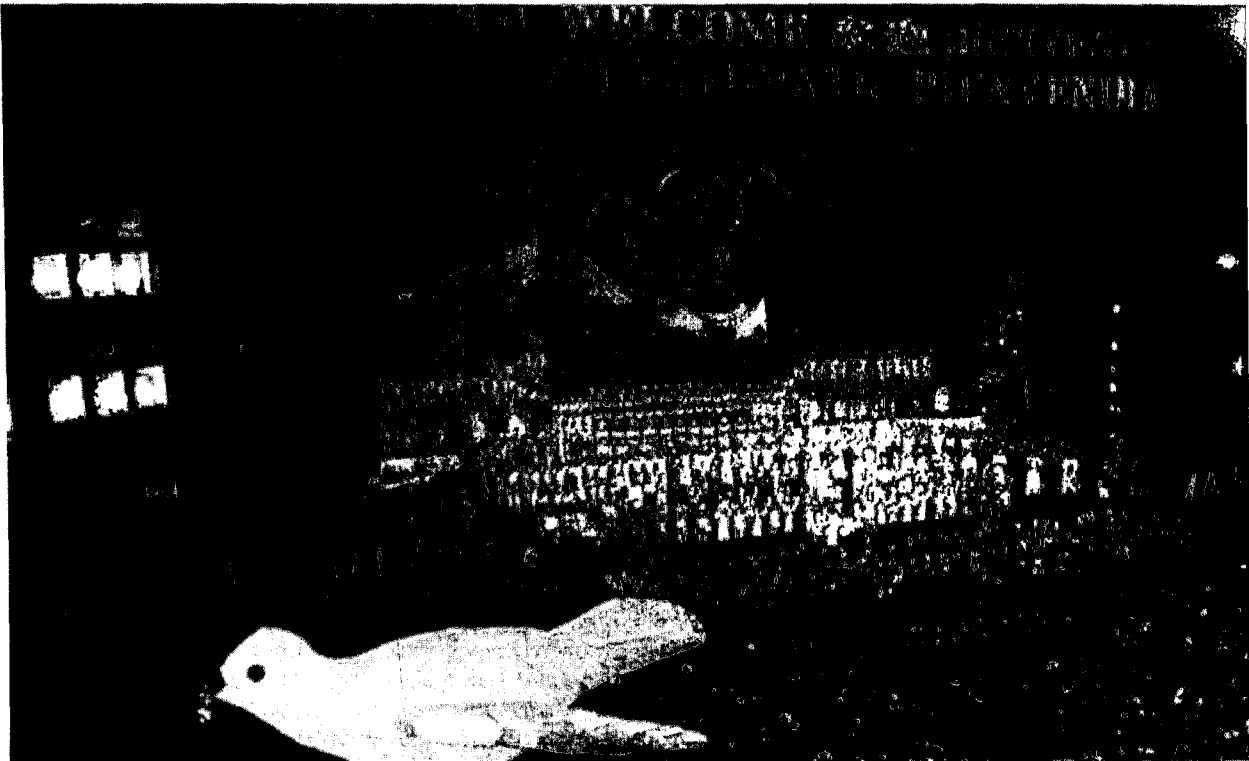
Είμαι ευτυχής γιατί και τις δύο αυτές παγίδες είχα τονίσει αμέσως μετά τη Διάσκεψη του Καΐρου, αλλά και στις έγγραφες παρατηρήσεις μου για το Σχέδιο Δράσης του Πεκίνου (Ιούλιος 1995), που συνέταξα ως Πρόεδρος της Διεθνούς Ένωσης Γυναικών και διανεμήθηκαν στο Συνέδριο.

Οι παρατηρήσεις μου αυτές, συνταγμένες αγγλικά και τυπωμένες σε 18 σελίδες μεγάλου σχήματος, εισηγούνταν βελτιώσεις και άλλων σημείων, μερικές από τις οποίες έγιναν δεκτές. Το σπουδαιότερο, όμως, είναι ότι με τις κριτικές παρατηρήσεις μας είχαμε σημάνει τον κώδωνα του κινδύνου για το όλο πνεύμα από το οποίο διαπνεόταν το Σχέδιο και καλούσαμε τις γυναικείες οργανώσεις σε συναγερμό.

Πιο συγκεκριμένα, ανάμεσα στις αλλαγές που είχαμε προτείνει και έγιναν πλήρως ή εν μέρει δεκτές, αναφέρουμε τις παρακάτω.

Ορολογία. Επανήλθε, και δη ως μόνος όρος, η ισότητα (equality) αντί της ισοτιμίας (parity) - πολύ σημαντικό, γιατί η δεύτερη στηριζόταν στις φυσικές διαφορές των φύλων, ρίζα όλων των διακρίσεων σε βάρος των γυναικών.

Βελτιώσεις σημαντικές έγιναν στα άρθρα που αφορούν το **ρόλο της γυναίκας** στην οικογένεια (παρ. 30) και στις σχέσεις της με τη θρησκεία (παρ. 31).

Η τελετή έναρξης της 4ης Παγκόσμιας Διάσκεψης του Ο.Η.Ε. για τις γυναίκες.

Τα **αναπααραγωγικά και σεξουαλικά δικαιώματα** επί τέλους αναφέρονται πέρα από το δικαίωμα στην αναπααραγωγική υγεία (Κάιρο). Ωστόσο, η άμβλωση μένει απ' έξω -χωρίς να καταδικάζεται- καθώς και η ελευθερία στο σεξουαλικό προσανατολισμό (ομοφυλοφιλία, κ.λπ.).

Τα ειδικά **προβλήματα των θηλυκών παιδιών** προβάλλονται, και μάλιστα έντονα. Ανάμεσα σ' αυτά, ο **γενετήσιος ακρωτηριασμός**, θέμα ταμπού μέχρι εδώ και λίγα χρόνια.

Το κεφάλαιο που αφορά τη **βία κατά των γυναικών** είναι πλουτισμένο με νέα υποθέματα, οι δε παράγραφοι για τη **σχέση ΜΜΕ** (και ιδίως προβολής βίας και πορνογραφίας) και **πραγματικής ζωής** είναι εντονότερες από άλλοτε. Τα προτεινόμενα μέτρα, ωστόσο, είναι αδύνατα.

Ιδιαίτερα, τονίζεται η νέα διεθνής μορφή δουλείας, που συνίσταται στο **διεθνές εμπόριο γυναικών και παιδιών** για σεξουαλικούς σκοπούς.

Εξάλλου, σαφώς τονίζεται η αιτιώδης σχέση ανάμεσα στους ρόλους και στα πρότυπα σχέσεων των δύο φύλων (του άντρα αφέντη-σωφρονιστή και της υποτακτικής γυναίκας) και στη συχνή εμφάνιση της βίας κατά της συζύγου.

Ιδιαίτερα τονίζεται η οικονομική σημασία της **μη αμειβόμενης εργασίας** της γυναίκας και ζητείται η καταγραφή της από τη στατιστική.

Τέλος, θα ήθελα να τονίσω τη **μεγάλη σημασία που δόθηκε στις ΜΚΟ** τόσο στο προπαρασκευαστικό στάδιο της Διάσκεψης όσο και στο κείμενό της.

Αναγνωρίζεται ότι όλα τα προβλήματα ισότητας έχουν ανακινηθεί και υποστηριχθεί αποτελεσματικά από τις γυναικείες οργανώσεις και ζητείται η συμμετοχή τους σε όλα τα όργανα -κρατικά και τοπικής αυτοδιοίκησης- που χειρίζονται κοινωνικά θέματα.

Και η ουσιαστική φροντίδα για την εφαρμογή του όλου προγράμματος του Πεκίνου εναποτίθεται, κατά κύριο λόγο, σ' αυτές. Τονίζεται όμως η ευθύνη για χρηματοδότηση, παροχή υπηρεσιών κ.λπ. εκ μέρους των κρατικών οργάνων αλλά και διεθνών ταμείων.

Η Διάσκεψη αυτή, ασχέτως μέχρι πού πρόβαλε νέα προβλήματα και πρόσθεσε νέες προσβάσεις προς την ισότητα, απέδειξε τη διάδοση της συνειδητοποίησης του δικαιώματος στην ισότητα από πολύ ευρύτερες λαϊκές μάζες, παρά στο παρελθόν. Αλλά και η ίδια η Διάσκεψη, με τη σειρά της, συνετέλεσε σημαντικά σ' αυτή τη διάδοση, ιδίως με τα ΜΜΕ που ασχολήθηκαν μ' αυτήν.

Πάντως είναι ανάγκη να συνεχίσουμε το δύσκολο αγώνα μας ενωμένες.

Η Πλατφόρμα όσο και η Διακήρυξη του Πεκίνου νομικά δεν δεσμεύουν τις χώρες που τις ψήφισαν. Η συνεχής πίεση και παρακολούθηση είναι απαραίτητες, ιδίως αν λάβουμε υπόψη ότι οι αντιδραστικές δυνάμεις ελλοχεύουν παντού και ο φονταμενταλισμός φουντώνει διεθνώς.